

10. (a) Explain the significance of Śikṣā among the six vedāṅgas as per Pāṇinīya Śikṣā. 6

(b) What is Raṅga-Varṇa as explained in the Pāṇinī Śikṣā? How does it enhance the beauty in vedic recitation? 2+6=8

PG Even Semester Examination, May 2025

SANSKRIT

4th Semester

Course No : SANCC - 652

(Sūtra Literature)

Full Marks : 70

Pass Marks : 28

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

(Answer five questions taking one from each unit)

Unit - I

(Outline of Sūtra Literature)

1. (a) Write a short note on कल्पसूत्र . 7
- (b) Write a brief note on श्रौतसूत्र . 7
2. Write short notes on any two of the following : 7x2=14
 - (a) पारस्करगृह्यसूत्रम्
 - (b) आपस्तम्बधर्मसूत्रम्
 - (c) शुल्बसूत्रम्

(2)

Unit - II

(Āśvalāyana Śrautasūtra) Ch. I

3. अधस्तनेषु द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या कार्या : 7x2=14
a) एकाङ्गवचने दक्षिणं प्रतीयात् ।
b) दर्शपूर्णमासौ तु पूर्वं व्याख्यास्यामस्तन्त्रस्य तत्राम्नातत्वात् ।
c) एतत्तीर्थमित्याचक्षते
4. द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या कार्या : 7x2=14
a) अथ सामिधेन्यः
b) आज्यं पाणितलेऽवदापयीत
c) वेदरिसा नाभिदेशमालभेत प्रजाकामा चेत्

Unit - III

(Pāraskara-Gṛhyasutram Ch.I-II)

5. (a) विवाहसंस्कारस्य किं प्रयोजनम् ? 3
(b) पारस्करगृह्यसूत्रानुसारं विवाहविधिः वर्ण्यताम्. 11
6. अधोलिखितेषु सूत्रद्वयं भाष्यानुसारं व्याख्यायताम् - 7x2=14
(a) वैश्यस्य बहुपशोर्गृहादग्निमाहृत्य
(b) मधुमतीभिर्वा प्रत्यृचम्
(b) चत्वारः पाकयज्ञाः
(b) एकमिषे, द्वे ऊर्जे, त्रीणि रायस्पोषाय, चत्वारि मायोभवाय, पञ्च पशुभ्यः, षड्ऋतुभ्यः, सखे सप्तपदा भव ।

(3)

Unit - IV

(Baudhāyana Śulva Sūtra, Patala-I)

7. (a) Name the Śulva Sūtras that belong to Yajurveda. 4
(b) Write an informative note on the बौधायनशुल्वसूत्रम् . 10
8. Write short notes on the following : 7x2=14
(a) चतुस्त्रिंशत् तिलाः पृथुसंश्लिष्टा इत्यपरम्
(b) दशाङ्गुलंक्षुद्रपदम्
(c) पृथोत्तरयुगे त्रयोदशिके
(d) द्वात्रिंशज्जानुः
(e) चतुरन्निर्व्यायामः
(f) तन्त्र्यञ्छनम्
(g) पदे युगे प्रक्रमेऽरत्नावियति शम्यायां च मानार्थेषु याथाकामीति ।

Unit - V

(Pāṇini Śikṣā)

9. (a) How many Varṇas (phonemes) are identified in the Pāṇinīya Śikṣā? Critically analyse the classification and enumeration of Varṇas as described in the text. 1+6=7
(b) What is the five-fold classification of speech sounds as described in Pāṇinīya Śikṣā? 7

(Turn Over)